

Интервју: Добрило Ненадић, књижевник

“Корупција је општа болест човечанства, као грип, од ње се не умире, али смета...”

Добрило Ненадић рођен је у ариљском селу Виношту 1940. Пољопривредну школу завршио је у Пожеги, а Пољопривредни факултет у Земуну, на одсеку воћарство и виноградарство. Иако је дипломирао са десетком и имао понуде да остане на факултету, вратио се у своје Ариље, и као агроном у земљорадничкој задрузи са групом стручњака допринео да његов крај у свету постане познат по гајењу малине. На пословима агронома провео је радни век, до пензионисања 1994. године. Живи у Ариљу са супругом Петканом. Са првим објављеним романом “Доротеј” стекао је књижевну славу. По овом роману који је доживео више издања, касније је снимљен врло популарни истоимени филм. Добрило Ненадић је до сада објавио петнаест романа: *Киша, Врева, Појлава, Сјајистий, Дивље звезде, Роман о Обилићу, Поларна свећлост, Десетий и жртва, Ураган, Брајан, Сабља грофа Вронског, Победници, Мрзовоља кнеза Бизмарка, Хермелин, а најисао је и драму Магла, и новелу Ахилије*. Књижевни критичари га сврставају у српска пера која су допринела обнови историјског романа у савременој српској књижевности, а са друге стране пишући о темама из паланачког живота, одржава линију критичког приповедања. Има бројне награде за књижевни рад, а значајније су: две награде Народне библиотеке Србије за најчитанију књигу, награду Меша Селимовић, Рачанску повељу за роман са историјском темом, награду Светозар Ђоровић, Бора Станковић и Повељу за животно дело Удружења књижевника Србије.

Како видиш Србију, како оцењујеш стање народног духа?

Што се тиче народног духа у то никада нисам веровао. Постоје даровити и талентовани људи у разним областима, а то је као и свуда на планети веома редак и драгоцен ресурс. А Србија је у великом замаху. Први пут после сто година имамо јаку валуту. Нема добре економије без јаке валуте. То не постоји ма шта причали ови вајни наши професори доктори који изигравају некакве експерте а појма немају, студирали економију у Шуваревим и Кардељевим школама. Ама то је гомила сметењака који лупетају глупости.

Ми смо имали златно доба успона од Берлинског конгреса до 1903, тада је српски динар вредео 0,30 грама злата и ту вредност је задржао од 1879 до 1918 када је обезвређен 20 пута јер смо јак динар помешали са валутом поражених држава да би се омилрили нашој браћи која нам се тада невољно прикључила.

Корупцијом, лажима, преварама обележени су сви сегменти српског друштва данас, да ли сје изненађени?

Корупција је општа болест човечанства, као грип. Од ње се не умире али смета, постојала је, постоји и постојаће у свим временима и на свим меридијанима. Увек ће имати безобразних типова који се бога не боје, а људи не стиде и оних алавих који би продали веру за вечеру. Та статистика коју виђамо по новинама да је негде има више негде мање, обична је превара. Овде ће некога лекара напасти зато што је примио од пацијента флашу јевтиног вискија, или ће судити Мири Марковић зато што је некој сироти кућној помоћници својим утицајем дала стан, али ће на другој страни, овде, или било где у свету, милијарде разним замршеним путевима путовати с једног на други рачун.

Ама нисам ја адвокат ни том лекару ни Мири Марковић, говорим само о безобразлуку и бацању прашине у очи.

Књижевно сје обрађивали њолусевић, данас шта њолусевић одлично њлва, њарадира, болесно је њоремећен след друштвених односа, елија је усљукнула, колико ће њо још ѡрајати?

Да, моји књижевни јунаци су из различитих друштвених слојева. Има отмених и племенитих људи међу сиротињом и фуњара и јајара међу богатшима. Свега има у

божјем дуњалуку у том раскошном шаренилу људског рода.

Сада смо у капитализму. Пробали смо социјализам па смо дошли на дно каце, тамо није било ничега, ни хлеба, ни слободе. Е па сад, капитализам је сурова борба за опстанак, ту нема оне код нас преовлађујуће пароле У хладу па колико даду. Социјализам је од овог народа створио нераднике, нико ништа није радио, нико ништа није имао, и тако је то трунуло док се није урушило само од себе. Све смо то од Руса примили. Лењин је измислио инфлацију да би сломио руску средњу класу и преко ноћи створио гомилу просјака. У члану 13 устава СССР стоји да совјетски грађанин од приватне имовине има право на стан, ствари у стану и помоћно домаћинство, рецимо неку колибу са два три ара плаца. И сад имамо једног Коровљева, сибирског робијаша, који је био творац руског процора у космос, а да смо за њега сазнали тек пошто је умро, или ону тројицу такође сибирских робијаша који су конструисали најбољи тенк другог светског рата чувени Т 34 који је добио курску битку. Они су то учинили за тањир супе више који су као премију добијали за свој допринос. Познат је и случај Калишњикова. И док је на Западу била парола Богатите се овде су понављали Имаш кућу врати стан! Све је то фино, све је то красно, само не пије воду. Човек је по природи себичан и грамзив, месождер и ловац. Више је сличан курјаку него овци. И то је тако и никако друкчије. Узалуд су религије и идеологије миленијумима вршиле непрекидну кампању е да би од људи начинили беле јагањце, све је то био један племенит али наиван покушај.

Да ли Вам је из данашње ѡрсјектјиве жао што сје били међу ѡзнајним именима, оснѡвачима Демократјске сјранке (члан ѡрвог Главног одбора).

Не, напротив. Демократска странка је матица из које је настала демократска Србија. Сећам се ја и Брозотираниде. Сећам се Закона о удруженом раду, сећам се Устава из 1974. Сећам се Општгенародне одбране и друштвене самозаптите. Толику количину глупости или лукавости која је напоследку довела до суровог грађанског рата могла је да промени само једна општа народна побуна. Демократска странка је била и остала део те приче. Далеко од тога да је то нешто на шта немам замерке, напротив, могао

бих да напишем књигу о томе само ме мрзи да се у то мешам. Али постоји горе од горег, а оно пре је било неупоредиво горе.

Које Ви данас верујете у Србији, у кога сине пошитоно изгубили веру?

Од једног старог скептика и гунђала као што сам ја не треба очекивати да било коме верује, па чак ни себи. Остављам себи одрешене руке да у свако доба окренем ђурак наопако. Нити сам очаран, нити разочаран. Ко год је читао моје књиге у то се могао уверити. Та нека дистанца постоји од почетка до краја.

Колико српско село има снаге да остане нешакнућа природом с обзиром на шајкунизацију свега?

Нема више села какво је било, и а добро је што га нема. Ја сам читав живот провео међу сељацима, и добро знам у каквој је беди село некада таворило.

Како Ви доживљавајте актуелну причу о Косову?

То је веома сложена прича, то је једна опасна експлозивна смеша. Таквих ситуација је у историји било много, ово није први пут да се догађа да се они који управљају овим светом шеткају око барутног магацина са припаљеном цигаром међу зубима. Ја разумем да Американци имају огроман проблем са нафтом, да су они исцрпили своје резерве и да су све ове кризе и сви ови ратови које они воде последица те њихове велике муке. Арапски муслимански свет на своју срећу или несрећу има то што Американцима треба и сад видимо како се тамо дешавају ратови под овим или оним изговором, и како је тај свет стално у кризи и како све то доживљава као наставак крсташких ратова из средњег века. И сад да би показали муслиманима да они против ислама не воде крсташки рат Американци су дошли на сјајну идеју да им дају Косово и Босну део европског тла. Европљани то не схватају као што нису схватили на време шта је значио Хитлеров аншлус Аустрије и упад у Чехословачку или до чега су довеле стравичне ратне репарације које су наметнуте Немачкој после Првог светског рата. Небројено је крупних и ситних последица непромишљених одлука рецимо да је прохибиција у Америци створила мафију.

По чему би Србија у скоро време могла да буде прекознајљива, односно шта би могао да буде прави бренд?

Србија се налази на идеалној географској ширини између 42. и 47. паралеле. Ко год се ишта разуме у пољопривреду зна о чему говорим. Ми имамо оно што немају ни они на северу ни они на југу, плодну земљу и изврсну климу.

То је уосталом и разлог због чега су нас нападали пљачкаши са југа и пљачкаши са севера, и зашто се овде водио

толики број ратова.

Бренд је Србија, са својим ружама које миришу, са месом које није бљутаво, са паприком и парадајзом, са својим ароматичним грождем, својим јабукама и шљивама а малину и да не помињем.

Причали су ми људи који су то видели кад ови северњаци дођу у Гучу и пробају нашу врућу јагњетину и свадбарски купус не могу да се начуде том укусу...

Гледао сам скоро на телевизији да једна јабука у Јапану кошта пет евра, килограм 20! А мобилни телефон дају за 1 динар. Компјутери ће за коју годину моћи у тим земљама да се купе за десет кила јабука!

Мало је земаља у свету који то имају, то су Калмикија на југу Русије, то су делови Румуније и Бугарске дуж Дунава, то је северни део Италије од Венеције до Ђенове, то је део Француске од Клермон Ферана, Бордоа и долином Дордоње, део Канаде око великих језера, део Америке, Висконзин, Канзас, Ајова, део Кине и део Јапана, а на јужној хемисфери само део Аргентине и Чилеа.

Јесмо ли то ми искористили. Дабоме да нисмо. Десило се да смо због овога великог кашњења за осталим светом сачували и своје земљиште и нетакнуту природу.

Чиме се сада ариљски књижевник агроном Добрило Ненадић бави?

Ја сам у пензији и као агроном и као писац. Уморио сам се и од једног и од другог па би као пензионер могао и морао да се понашам у складу с тим. Као писац сам окончао своју причу о Србима, ових дана су изашла моја сабрана дела (издавач Жиравец из Пожеге) у 15 књига (романа). Ту у тим књигама је описана српска судбина од 1296. године, до бомбардовања 1999. године. Обухватио сам дакле XIII, XIV, XV, XIX и XX век. То су биле тешке и главоболне теме и углавном оно о чему се ћутало, јер је мени било глупо и незанимљиво да пишем о ономе о чему су сви писали и понављали као мантру. Можда је то што су говорили и истинито, јер ко зна сасвим поуздано где је вододелица између истине и лажи. Мени је у сваком случају било досадно да читам и слушам сво то бескрајно понављање. Писао сам дакле оно што ми се чинило да је друкчије да је свеже и надам се занимљиво. Поједини критичари су то уочили говорећи да сам ја увек бирао тешке теме.

Не знам како ће то напослетку испасти, али ја сам сада на најтежеј од свих тема које сам икада обрађивао. Покушавам да напишем један готово немогућ роман чија се радња одвија негде на овим просторима хиљаду и пет стотина година пре него што су Словени са Аварима овамо доспели. Кажем немогућ зато што се ослањам на танку и тако рапштркану и непоуздану грађу као што су неки антрополошки списи и археолошка истраживања. То је време када се позно бронзано доба меша са раним гвозденим.

Ако успем да завршим тај роман који за сада има наслов ГРЕНЦИ по имену племена о коме се ради, објавићу га у pdf Adobe Rider на интернету по цени преузимања десет пута мањој од класичног папирног облика књиге. То ми је заиста занимљиво и изазовно, и желео бих да будем један од првих српских писаца који ће то комерцијализовати. Волим изазове. Ја сам иначе на своме сајту www.dobritone-nadic.com у том облику објавио једну главу романа Хермелин наравно на слободно преузимање и видим на основу статистике да је преузимање непрекидно. Засад је овде немогуће трговати са књигом или било чим другим преко интернета, зато што овдашње банке нису почеле да раде ту врсту посла која је у срећнијем и нормалнијем свету одавно већ могућа али видим да нешто око тога раде.

Ваљда ће бити, ако буде.

Преузето са www.koreni.net